

Sygn. akt VII U 1340/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2022 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2022 r. w Warszawie

sprawy E. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania E. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej E. R. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych począwszy od dnia 3 czerwca 2020 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującej E. R. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

E. R. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w dniu 11 września 2020 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020 r. znak: (...). Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie:

- art. 2 pkt 5 w zw. z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych w zw. z zapisem działu XI pkt 2., względnie z zapisem działu XIV pkt 5., załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że odwołująca nie wykazała wykonywania stałej pracy w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przez okres 15 lat, co doprowadziło do błędnego i sprzecznego ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym uznania, że odwołującej nie przysługuje rekompensata.

Odwołująca zarzuciła również, że organ rentowy dokonał dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego prowadzącej do błędnych ustaleń faktycznych wziętych za podstawę zaskarżonej decyzji przez uznanie, że wobec odwołującej nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia wniosku o przyznanie rekompensaty, podczas gdy dowody

znajdujące się w aktach postępowania przed organem jednoznacznie wskazują na zasadność wniosku odwołującej o przyznanie rekompensaty.

W oparciu o powyższe odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie rekompensaty zgodnie z wnioskiem z dnia 3 czerwca 2020 r., ewentualnie uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania E. R. wskazała, że spełniła wszystkie wymagane prawem przesłanki uprawniające do otrzymania rekompensaty. Zajmowane przez nią stanowiska i faktycznie wykonywane czynności były i są zaliczane do pracy w szczególnych warunkach opisanych w Układzie Zbiorowym Pracy dla Przemysłu Poligraficznego z dnia 31 grudnia 1974 r. oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pomimo postępu technologicznego w szeroko rozumianej branży poligraficznej nie zmienił się główny element tej pracy, to znaczy: praca przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych CRT, zatem praca szczególnie obciążająca narząd wzroku i wymagająca precyzyjnego widzenia - jak zostało to opisane w przedmiotowym rozporządzeniu. Poza treścią samych świadectw pracy, warunki w jakich pracowała odwołująca zostały opisane także w Regulaminie Pracy Zakładu Wydawniczo - Poligraficznego Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej. Z rozdziału VI. Czas Pracy §12 ust 2 i 3 wynika, że czas pracy dla pracowników pracujących w szczególnie szkodliwych lub uciążliwych warunkach wynosi: średnio 7 godzin na dobę i przeciętnie 35 godzin w pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym jednomiesięcznym okresie rozliczeniowym. Do skróconego wymiaru czasu pracy z tytułu występowania szkodliwych lub uciążliwych warunków pracy uprawnieni są pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych i wykonujących następuje prace: 1) skład i korekta tekstów z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych (...). Ponadto odwołująca wykonywała pracę stale, w pełnym wymiarze czasu pracy. Istotą pracy zawsze na końcu było osiągnięcie odpowiednich parametrów technicznych i technologicznych, które umożliwiały powstanie w ostatecznym procesie ze złożonego tekstu - książki, broszury, czy ulotki (odwołanie, k. 3-11 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Argumentując swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Natomiast zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Przy czym zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Powyższe okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...) lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia). Świadectwo takie winno wskazywać wymiar czasu pracy, rodzaj prac, wykaz, dział i pozycję załącznika do rozporządzenia. Zdaniem organu rentowego ubezpieczona nie spełnia warunków do przyznania rekompensaty ponieważ nie wykazała wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy nie uznał okresów:

- od 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. dokumentowanych duplikatem świadectwa pracy wystawionym przez Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe z dnia 16.09.2003 r. ponieważ dokument ten nie wskazuje nazwy oraz publikatora aktu prawnego w oparciu o który uznano pracę w warunkach szczególnych, nie wskazano wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do rozporządzenia a także nie wynika z niego, czy praca była wykonywana stale,

- od 21 maja 1985 r. do 30 czerwca 1985 r. oraz od 13 lipca 1985 r. do 31 grudnia 1991 r. (po wyłączeniu okresu urlopu bezpłatnego od 1 lipca 1985 r. do 12 lipca 1985 r.) zatrudnienia w Zakładzie (...) ponieważ ww. nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach ani świadectwa pracy z adnotacją o pracy w szczególnych warunkach,

- od 1 stycznia 1992 r. do 28 lutego 1999 r. na stanowisku składacza komputerowego systemu składu, od 1 marca 1999 r. do 24 kwietnia 2005 r. na stanowisku kierownika sekcji komputerowego składu, od 25 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku kierownika Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu - dokumentowanych świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach wydanym wystawionym przez Zakład (...)(...) z dnia 17.06.2020 r. ponieważ wskazane przez pracodawcę stanowiska nie zostały wymienione w powołanym załączniku nr 1 do zarządzenia resortowego nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30.07.1986 r. w dziale XI, poz. 2, pkt 1,2,3. W świadectwie wskazano jako charakter pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych. Natomiast w powołanym przez pracodawcę załączniku do zarządzenia resortowego charakter wykonywanej pracy w warunkach szczególnych warunkach wymieniona to produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowanych ze stopu drukarskiego (składacz ręczny, korektor, montażysta składów).

Organ rentowy nie odniósł się do okresu pracy w warunkach szczególnych od 1 września 1979 r. do 30 września 1980 r. - zatrudnienia we (...) Zakładach (...), ponieważ za ww. okres nie dostarczono świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych ani świadectwa pracy z adnotacją o pracy w warunkach szczególnych. W ocenie organu rentowego załączone do odwołania świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie wnoszą nowych okoliczności do sprawy (odpowiedź na odwołanie, k. 56-57 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. R. ur. (...), po ukończeniu Liceum Zawodowego w specjalności poligrafii, została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (w tym 3 miesięczny staż pracy) z dnia 1 września 1979 r. we (...) Zakładach (...) we W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku stażysty - składacza ręcznego. Umowa została rozwiązana z dniem 30 września 1980 r. (umowa o pracę z 1 września 1979 r., świadectwo pracy z dnia 30 września 1980 r. - akta osobowe, k. 101 a.s.).

Praca odwołującej we (...) Zakładach (...) odbywała się w ruchu ciągłym w systemie dwuzmianowym, przez 7 godzin dziennie z uwagi na charakter pracy, co odpowiadało pełnemu etatowi. Odwołująca układała teksty z pojedynczych czcionek w tzw. wierszowniku. Czcionki były z ołowiu. Otrzymywała kartkę maszynopisu z tekstem i na podstawie tego odzwierciedlała go za pomocą czcionek. Potem na bloku tekstowym nanosiła korektę jeśli była taka potrzeba. Następnie forma drukowa przechodziła do następnego etapu do druku. Następnie szpalta tekstu wracała do odwołującej i każdą czcionkę rozbierała do tzw. kaszty drukarskiej (zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

W okresie od 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. ubezpieczona była zatrudniona w Zakładach (...) na podstawie umowy o pracę na okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku składacza ręcznego. Z pkt. 8 ww. świadectwa pracy wynika, że E. R. wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresie od 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. jako składacz ręczny. Odwołująca przebywała na urlopie wychowawczym w okresie od 9 października 1981 r. do 2 grudnia 1984 r. (umowa o pracę z 29 grudnia 1980 r., k. 29-30 a.s., świadectwo pracy z 16 września 2003 r., k. 25-26 a.s.).

Praca odwołującej w Zakładach (...) polegała na układaniu tekstu z pojedynczych czcionek w tzw. wierszowniku. Czcionki były z ołowiu. Po powrocie z urlopu wychowawczego otrzymała nowe stanowisko w z związku ze zmianą technologiczną - trastratora. To stanowisko było związane z nową technologią. Praca była siedząca, stanowisko siedzące przed monitorem. Wówczas zajmowała się tylko i wyłącznie wpisywaniem tekstu do komputera (zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

Następnie ubezpieczona była zatrudniona w Zakładach (...), (...) (...) W. od dnia 21 maja 1985 r. do 31 grudnia 1991 r. na podstawie umowy o pracę na okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku trastratorki, ostatnio zajmowane przez nią stanowisko to operator fotoskładu. Ubezpieczona korzystała z urlopu bezpłatnego od 1 dnia lipca 1985 r. do 12 lipca 1985 r. W okresie od dnia 21 maja 1985 r. do dnia 31 grudnia 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych, na stanowisku trastratorki oraz na stanowisku operatora fotoskładu, wymienionym w dziale XI poz. 2 oraz w dziale XIV poz. 5, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (poz. 43) w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (umowa o pracę z 20 maja 1985 r., świadectwo pracy z 31 grudnia 1991 r. - akta osobowe, k. 88 a.s., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 25 sierpnia 2020 r., k. 37 a.s.).

Praca odwołującej w Zakładach (...), (...) (...) W. polegała na wpisywaniu tekstu do komputera i określaniu podstawowych parametrów do druku oraz tworzeniu gotowych stron książki. Po zakupieniu przez Zakład nowych programów stanowisko odwołującej uległo zmianie na - operatora fotoskładu. Nadal wykonywała pracę trastratora, ale mogła już tworzyć strony książki, robić różne wyróżnienia i zamieszczać ilustracje. Po tym procesie odwołująca dokonywała korekty, sprawdzenia i wywołania swojej pracy. Było to przygotowywane na nośniku, który był przenoszony do naświetlania gdzie za pomocą urządzenia z użyciem środków chemicznych wywoływano błonę. Na tym kończył się etap produkcyjny i błona była przekazywana dalej. Przed likwidacją zakładu, technologia jeszcze raz uległa kolejnej zmianie, nie było wywoływarek, tylko drukarki. Praca ta była wykonywana stale przez 7 godzin jako praca na pełny etat. Odwołująca przez cały czas patrzyła w monitor kineskopowy i sprawdzała wszystkie elementy techniczne (zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

W okresie od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. E. R. była zatrudniona w Zakładzie (...) (...) w W. ubezpieczona była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy tj. 36,25 godzin tygodniowo w skróconym czasie pracy, odpowiednio:

- od 1 stycznia 1992 r. do 28 lutego 1999 r. na stanowisku składacza komputerowego systemu składu i stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,
- od 1 marca 1999 r. do 24 kwietnia 2005 r. na stanowisku kierownika sekcji komputerowego składu i stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,
- od 25 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku kierownika Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu i stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,

wymienionych w wykazie A, dziale XI poz. 2 oraz w dziale XIV poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowisku składacz komputerowego systemu składu wymienionym w dziale XI, poz. 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w Zakładzie (...) Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

W dziale XI poz. 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w Zakładzie (...) Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wymieniona nazwa stanowiska pracy składacz ręczny na przestrzeni lat uległa zmianie z uwagi na wprowadzenie nowego technologicznie procesu składu. W Zakładzie zaprzestano używania czcionek z ołowiu i wprowadzono system składu komputerowego przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Na tej podstawie dokonano zmiany nazwy stanowiska: składacz ręczny na nową nazwę: składacz komputerowego systemu składu. Charakter pracy na tym stanowisku został opisany w dziale XI pkt 2 i w dziale XIV pkt 5 wykazu A stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (poz. 43).

Zgodnie z zawartą umową o pracę z dnia 1 stycznia 1992 r. powierzone stanowisko pracy składacz komputerowego systemu składu wówczas już funkcjonowało w taryfikatorze kwalifikacyjnym - tabeli stanowisk. Procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych, szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia, E. R. wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (umowa o pracę z 1 stycznia 1992 r., wykonywania prac w szczególnych warunkach z 31 sierpnia 2020 r., k. 44 a.s., wyjaśnienie dotyczące nazwy stanowiska wymienionego w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, k. 45 a.s.).

Do zakresu obowiązków E. R. na stanowisku składacza komputerowego systemu składu należało m.in. składanie, przeprowadzanie korekt składanych tekstów oraz łamanie zgodnie z dyspozycjami redakcji technicznej i korekty, prawidłowe wykorzystywanie zdolności produkcyjnych komputerów, na jej pracy kończył się etap przygotowawczy tekstu do druku. (zakres obowiązków służbowych z 1 lipca 1996 r. - akta osobowe, k. 79 a.s., zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

Do zakresu obowiązków E. R. na stanowisku kierownika sekcji komputerowego składu należał m.in. przydział pracownikom sekcji opracowanych redakcyjnie prac do składu, korekty i łamania oraz osobiste uczestniczenie w składzie i przeprowadzanie koreks składanych tekstów oraz łamanie zgodnie z dyspozycjami redakcji technicznej i korekty, realizowanie i współpraca zamówień podczas ich realizacji za (...) w zakresie składu i łamania przeprowadzania korekt złożonych tekstów, przygotowania złożonych materiałów do reprodukcji, skanowania, opracowań graficznych, realizacji projektów graficznych oraz inne (zakres obowiązków, uprawnień, odpowiedzialności z 2 stycznia 2001 r. - akta osobowe, k. 79 a.s., zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

Do zakresu obowiązków E. R. na stanowisku kierownika Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu należał m.in. przydział pracownikom Sekcji opracowanych redakcyjnie prac do składu, korekty i łamania oraz osobiste uczestniczenie w składzie i przeprowadzanie korekty składu tekstu oraz łamanie zgodnie z dyspozycjami redakcji technicznej i korekty. Praca ta była wykonywana stale przez 7 godzin jako praca na pełny etat do 2008 r. Odwołująca przez cały czas patrzyła w monitor ekranowy komputera (zakres obowiązków, uprawnień, odpowiedzialności z 1 lipca 2005 r. - akta osobowe, k. 79 a.s., zeznania E. R., k. 111-112 a.s.).

W toku niniejszego postępowania Sąd postanowieniem z 28 kwietnia 2022 r. dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującą E. R. w:

- (...) Zakładach (...),
- Zakładach (...),
- Zakładzie (...) „(...)”,
- Zakładzie (...) (...)

w okresie od 1 września 1979 r. do 31 grudnia 2008 r. wykonywana była w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) oraz w innych Rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących I Kategorii Zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów, ewentualnie w ustawie o emeryturach pomostowych (postanowienie z 28 kwietnia 2022 r., k. 247 a.s.).

Biegły sądowy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy mgr inż. J. M. w opinii z 13 czerwca 2022 r. wskazał, że E. R.:

- jako pracownik (...) Zakładów (...) we W., od dnia 1 września 1979 r. do 30 września 1980 r. wykonywała pracę składacza ręcznego, była to praca w warunkach szczególnych uregulowaną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 04 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia. (Dz.U. 1979 nr 13 poz. 86) - Dział XI poz. 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego, i załączniku nr 1 (wprowadzonego w terminie późniejszym niż analizowany okres) do zarządzeniu nr 28 Ministra Pracy, Plac i Spraw Socjalnych z dnia 30.07.1986

r. wykaz stanowisk pracy w zakładach poligraficznych resortu pracy, płac i spraw socjalnych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Dział XI poz. 2 pkt 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowanych ze stopu drukarskiego - składacz ręczny;

- jako pracownik Zakładów (...) od dnia 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. wykonywała pracę składacza ręcznego wykonując pracę w warunkach szczególnych uregulowaną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia. (Dz.U. 1979 nr 13 poz. 86) - Dział XI w przemyśle poligraficznym pkt 1. Produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego i załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) Wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XI poz. 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego;

- jako pracownik Zakładów (...), (...) (...) od dnia 21 maja 1985 roku do dnia 31 grudnia 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych, na stanowisku trastratorki oraz na stanowisku operatora fotoskładu, wykonując pracę w warunkach szczególnych uregulowaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) Wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XI poz. 2 Procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych i załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) Wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XIV poz. 5 Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia - w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych;

- jako pracownik w Zakładach (...) (...) ul. (...) (...) (...) W.:

- w okresie od 1 stycznia 1992 r. do 28 lutego 1999 r. (składacz komputerowego systemu składu) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,

- w okresie od 1 marca 1999 r. do 24 kwietnia 2005 r. (kierownik sekcji komputerowego składu) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,

- w okresie od 25 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r. (kierownik Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych,

wykonywała pracę w warunkach szczególnych uregulowaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) Wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XI poz. 2 Procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych i załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) Wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XIV poz. 5 Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych (opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy mgr inż. J. M., k. 256-272 a.s.).

W dniu 3 czerwca 2020 r. E. R. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę wraz z rekompensatą (wniosek z 3 czerwca 2020 r., k. 1 – 7 a.r.).

Decyzją z dnia 14 lipca 2020 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał E. R. prawo do emerytury powszechnej od dnia 1 czerwca 2020 r. w kwocie 3.309,71 zł (decyzja ZUS z 14 lipca 2020 r., k. 20 a.r.).

Tego samego dnia 14 lipca 2020 r. organ rentowy wydał również decyzję znak: (...), którą odmówił E. R. prawa do rekompensaty. Organ rentowy poinformował, że rekompensata nie przysługuje, ponieważ nie udowodniła 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na dzień 31 grudnia 2008 r. Zakład nie uznał okresu zatrudnienia w Zakładach (...) od 29 grudnia 1980r. do 1 l maja 1985r. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach na podstawie duplikatu świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę 16 września 2003r. W/w świadectwie pracy pracodawca nie podał charakteru wykonywanej pracy oraz wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia ministra którym podlegał zakład pracy. Zakład nie uznał zatrudnienia w Zakładach (...), (...) (...) w W. jako pracy w szczególnych warunkach w okresie od 21 maja 1985 r. do 30 czerwca 1985 r. oraz od 13 lipca 1985 r. do 31 grudnia 1991 r. (po wyłączeniu okresu urlopu bezpłatnego udzielonego od 1 lipca 1985 r. do 12 lipca 1985 r.) z powodu nie przedłożenia świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Zakład nie uznał również okresu zatrudnienia w Zakładach (...) (...) w W. jako okresu pracy w szczególnych warunkach: od 1 stycznia 1992 r. do 28 lutego 1999 r. na stanowisku składacza komputerowego systemu składu; od 1 marca 1999 r. do 24 kwietnia 2005 r. na stanowisku kierownika sekcji komputerowego składu; od 25 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku Kierownika Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu. Wskazane przez pracodawcę stanowiska nie zostały wymienione w powołanym załączniku nr 1 do zarządzenia resortowego nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r. w Dziale XI, poz. 2 w punktach 1,2 i 3. Jednocześnie pracodawca w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 17-06-2020r. jako charakter wykonywanej stale i w pełnym wymiarze pracy wymienił pracę z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych. Natomiast w powołanym przez pracodawcę załączniku nr 1 do zarządzenia resortowego charakter wykonywanej pracy w warunkach szczególnych wymieniona jest - produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowanych ze stopu drukarskiego (decyzja ZUS z 14 lipca 2020 r., k. 25 a.r.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, obejmującego przede wszystkim dowody z dokumentów wchodzących w skład akt osobowych odwołującej, a także akt rentowych. Wiarygodność dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony postępowania, w związku z czym Sąd dał im wiarę w całości. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującej oraz opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – mgr inż. J. M.. Dokumentom w pełni należało dać wiarę, tym bardziej że strony sporu ich nie kwestionowały. Również zeznania odwołującej E. R. zostały ocenione jako wiarygodne.

Ponadto w toku postępowania Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu (...) na okoliczność ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującą w spornych okresach była wykonywana w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Wobec zgłaszanych pod jej adresem zastrzeżeń przez pełnomocnika odwołującej się Sąd dopuścił także dowód z opinii uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu (...), celem odniesienia się do stawianych zarzutów do opinii głównej. Sąd miał przy tym na względzie, że zarzuty strony odwołującej i odpowiedzi na te zarzuty sformułowane w opinii uzupełniającej biegłego w istocie stanowiły jedynie wzajemną polemikę między biegłym a pełnomocnikiem odwołującej się i były to w dużej mierze utarczki słowne wykraczające poza tezę dowodową zakreśloną w postanowieniu Sądu. Sąd nie neguje przy tym merytorycznych wniosków wynikających z opinii głównej oraz uzupełniającej biegłego A. P. związanych z tezą dowodową, jednakże z uwagi na negatywne nastawienie biegłego do pełnomocnika strony postępowania w postaci kwestionowania twierdzeń pełnomocnika, jego kompetencji oraz tym podobnych sprawia, że z opinii tych Sąd nie mógł skorzystać. Z tych wszystkich przyczyn Sąd nie uznał opinii głównej oraz uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu (...) za obiektywne. Pełnomocnik odwołującej się dwukrotnie wnosił o wyłączenie biegłego z niniejszej sprawy. Postanowieniem z dnia 24 września 2021r. i z dnia 28 kwietnia 2022 r. Sąd oddalił wnioski pełnomocnika odwołującej o wyłączenie biegłego A. P.. Sąd nie uznał wniosku o wyłączenie biegłego

za zasadny, ponieważ Sąd w przypadku uzasadnionej wątpliwości, co do ewentualnej rzetelności sporządzonej opinii zgodnie z regułą wyrażoną w art. 233 k.p.c. ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Dowód tego rodzaju podlega oczywiście ocenie sądu, ale tylko pod względem fachowości osoby, która ją sporządziła, dokładności przeprowadzonych badań, rzetelności oraz logiczności, jak też sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 18 września 2014 r., I UK 22/14; 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, także wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 września 2017 r. III AUa 258/17). Sąd z powyżej wskazanych przyczyn, nie oparł się więc na opiniach biegłego sądowego z zakresu (...), które zostały sporządzone w sprawie z uwagi na negatywne nastawienie biegłego do pełnomocnika strony postępowania, co mogło uzasadniać stronniczość biegłego do strony postępowania, co z kolei należało brać pod uwagę, przy ocenie rzetelności sporządzonej opinii. Wobec tego Sąd uznał za zasadne dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy innego niż A. P..

Opinia sporządzona przez biegłego sądowego mgr inż. J. M. została oceniona jako rzetelna, gdyż została wyczerpująco i przekonująco uzasadniona. Zauważyć należy, że strony nie zgłaszały zastrzeżeń co do treści opinii – Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustosunkowując się do niej, wskazał jedynie, że ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych w oparciu o inne dowody niż wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. dopuszczalne jest jedynie w postępowaniu sądowym. W konsekwencji Sąd oparł się w całości na opinii ww. biegłego.

Sąd miał na uwadze, że strony nie wniosły o uzupełnienie postępowania dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie E. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020 r. znak: (...), podlegało uwzględnieniu.

Regulacja dotycząca rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegał się ubezpieczony, została wprowadzona do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1340). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabydą prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia wskazują art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III „Rekompensata”. Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz, że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, o której mowa w cytowanych przepisach, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Wskazywane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek

emerytury z FUS. Skoro jednak, zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r. Słuszność wskazanej interpretacji potwierdził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. (III AUa 717/15, Lex nr 1964970).

Jeśli chodzi o wskazane wyżej przesłanki pozytywne nabycia prawa do rekompensaty, to analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W rozpatrywanej sprawie, zdaniem Sądu, ubezpieczona legitymuje się wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w zaskarżonej decyzji oraz odpowiedzi na odwołanie wskazał, że nie uwzględnił do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia E. R.:

- od 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. w Zakładach (...), ponieważ duplikat świadectwa pracy nie wskazuje nazwy oraz publikatora aktu prawnego w oparciu o który uznano pracę w warunkach szczególnych, wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do rozporządzenia a także nie wynika z niego, czy praca była wykonywana stale,

- od 21 maja 1985 r. do 30 czerwca 1985 r. oraz od 13 lipca 1985 r. do 31 grudnia 1991 r. (po wyłączeniu okresu urlopu bezpłatnego od 1 lipca 1985 r. do 12 lipca 1985 r.) w Zakładzie (...) ponieważ nie przedłożono świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach,

- od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. w Zakładach (...) (...) w W., ponieważ wskazane w świadectwie pracy stanowiska nie zostały wymienione w powołanym załączniku nr 1 do zarządzenia resortowego nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r.

Odnosząc się do wskazanych okoliczności braku świadectwa pracy w szczególnych warunkach oraz nieprecyzyjnych oznaczeń aktów prawnych czy brak wskazania wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do rozporządzenia, na jakie powołał się Zakład, należy podnieść, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 grudnia 2013 r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). Poza tym w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych nie ma takich ograniczeń dowodowych jak w postępowaniu przez Zakładem i wnioskodawca nie tylko świadectwem pracy w warunkach szczególnych może wykazać, że faktycznie pracował w warunkach szczególnych. W tym celu może przedstawić również i inne dowody. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach

szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Jeśli chodzi natomiast o zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska, to podkreślić trzeba, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Uwzględniając zaprezentowane poglądy i przepisy, Sąd – ustalając, czy E. R. wykonywała prace w warunkach szczególnych w spornych okresach – przesłuchał odwołującą się i dopuścił dowód z akt osobowych i dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Z przeprowadzonych przez Sąd dowodów jednoznacznie wynika, że E. R. pracowała w okresie od 1 września 1979 r. do 30 września 1980 r. we (...) Zakładach (...) we W. na stanowisku stażysty - składacza ręcznego. Przy tym praca ta była wykonywana przez ubezpieczoną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a czynności, które wówczas wykonywała Sąd opisał ustalając stan faktyczny. Oceniając je biegły sądowy z zakresu bhp J. M. wskazał w opinii, że w okresie od dnia 1 września 1979 r. do 30 września 1980 r., E. R. wykonywała pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia. (Dz.U. 1979 nr 13 poz. 86) - dział XI poz. 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego, i załączniku nr 1 do zarządzenia nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r. wykazu stanowisk pracy w zakładach poligraficznych resortu pracy, płac i spraw socjalnych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach - dział XI poz. 2 pkt 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowanych ze stopu drukarskiego - składacz ręczny. Z tym stanowiskiem biegły Sąd się zgodził, podobnie jak ubezpieczona i organ rentowy, który nie wniósł zastrzeżeń do treści opinii. Zgodnie z nim można i należy przyjąć, że ubezpieczona pracując jako składacz ręczny wykonywała prace wskazane w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 28 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 lipca 1986 r. wykazu stanowisk pracy w zakładach poligraficznych resortu pracy, płac i spraw socjalnych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wymienione w dziale XI poz. 2 pkt 1 - produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowanych ze stopu drukarskiego - składacz ręczny.

Podobnie został oceniony przez Sąd sporny okres zatrudnienia ubezpieczonej w Zakładach (...) od dnia 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. – poza okresami, w których korzystała z urlopu wychowawczego – gdzie pracowała na stanowisku składacza ręcznego. Charakterystyka czynności, które wykonywała ubezpieczona w spornym okresie zatrudnienia również pozwala na uznanie, że stale wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy. Biegły sądowy z zakresu bhp J. M. wskazał w opinii, że w okresie od dnia 29 grudnia 1980 r. do 11 maja 1985 r. ubezpieczona wykonywała pracę składacza ręcznego wykonując pracę w warunkach szczególnych uregulowaną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia. (Dz.U. z 1979r. nr 13 poz. 86) – dział XI w przemyśle poligraficznym pkt 1. – produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego i załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) wymienione w wykazie A, dziale XI poz. 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego. Z tym stanowiskiem biegły Sąd się zgodził, podobnie jak ubezpieczona i organ rentowy, który nie wniósł zastrzeżeń do treści opinii. Zgodnie z nim można i należy przyjąć, że ubezpieczona pracując jako składacz ręczny wykonywała prace wskazane w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze

zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) wymienione w wykazie A, dziale XI poz. 1 tj. produkcja oraz obróbka materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego.

Również w odniesieniu do spornego okresu pracy ubezpieczonej od dnia 21 maja 1985 r. do dnia 31 grudnia 1991 r. w Zakładach (...), (...) (...) należało uznać, że wykonywała pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych, na stanowisku trastratorki oraz na stanowisku operatora fotoskładu. Charakterystyka czynności, które wykonywała ubezpieczona w spornym okresie zatrudnienia również pozwala na uznanie, że stale wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy. Biegły sądowy z zakresu bhp J. M. wskazał w opinii, że ubezpieczona ww. pracę wykonywała w warunkach szczególnych i została ona uregulowana w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) w wykazie A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, dział XI poz. 2 - procesy składu z zastosowaniem elektronicznych monitorów ekranowych oraz w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) wykaz A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dział XIV poz. 5 - prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Z tym stanowiskiem biegłego Sąd się zgodził, podobnie jak ubezpieczona i organ rentowy, który nie wniósł zastrzeżeń do treści opinii. Zgodnie z nim można i należy przyjąć, że ubezpieczona pracując jako trastratorka oraz na stanowisku operatora fotoskładu wykonywała prace wskazane w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) wymienione w dziale XIV poz. 5 - prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

Odnosząc się do ostatniego spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonej E. R. od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 2008 r., w którym zajmowała ona kolejno stanowiska składacz komputerowego systemu składu, kierownik sekcji komputerowego składu, kierownik Wydziału Redakcji Technicznej i Fotoskładu, Sąd również podzielił stanowisko biegłego sądowego z zakresu bhp. Zdaniem biegłego sądowego z zakresu bhp praca wykonywana przez ubezpieczoną na każdym z ww. stanowisk stanowiła pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu przepisu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami oraz z 1997 r. Nr 61, poz. 377) wymienione w wykazie A „Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego” w dziale XIV poz. 5 - prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia - w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia dokonane przez biegłego specjalistę z zakresu bhp, Sąd oparł się na nich w całości, bowiem wynikało z nich jasno, że czynności wykonywane przez odwołującą w spornym okresie kwalifikują się do zaliczenia ich jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy, wskazywały na to również dowody znajdujące się w aktach osobowych.

W ocenie Sądu powyższe okresy, które należało zaliczyć jako okres pracy w warunkach szczególnych łącznie przekraczały 15 lat, a więc są wystarczające, by przyjąć, że E. R. spełniła przesłankę, od której ustawa o emeryturach pomostowych uzależnia przyznanie prawa do rekompensaty, a więc posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Poza tą przesłanką, w przypadku ubezpieczonej spełnione są także inne warunki, o których była mowa, tj. E. R. nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, a emerytura, którą uzyskała w 2020 r. nie jest emeryturą wcześniejszą, lecz przyznaną w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. To z kolei oznacza,

że nie wystąpiła przesłanka negatywna, o której wcześniej była mowa, zatem zachodzą podstawy do przyznania ubezpieczonej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie E. R. dokonując zmiany zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym orzekł w punkcie 1 wyroku. Z uwagi na treść art. 23 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę, Sąd przyznał E. R. emeryturę z rekompensatą od dnia 3 czerwca 2020 r. tj. od daty złożenia wniosku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. rozstrzygającego o zasadzie odpowiedzialności za wynik postępowania. Natomiast ich wysokość została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800).

SSO Renata Gąsior